

Inhoudsopgave

INLEIDING	4
1. UITVOERING LEERPLICHTWET EN RMC	6
1.1 TAKEN, FORMATIE EN SAMENWERKING	6
1.2 FORMATIE	7
1.3 SAMENWERKING	8
2. UITVOERING VAN DE LEERPLICHTWET	9
2.1 AANTAL JONGEREN BINNEN DE GEMEENTE	9
2.2 UITVOERING IN CIJFERS, SCHOOLJAREN 2008-2009 EN 2009-2010	10
2.2.1 <i>Verzuim 10</i>	
2.2.2. <i>Vrijstellingen</i>	15
2.2.3 <i>Schorsing en verwijdering</i>	17
3. OVERIG	18
3.1 ZORG ADVIES TEAMS (ZAT)	18
3.2 DAG VAN DE LEERPLICHT	18
3.3 VSV ACTIEWEEK	19
4. NIEUWE ONTWIKKELINGEN	19
4.1 VERZUIMLOKET	19
4.2 KINDERBIJSLAG GEKOPPELD AAN BEHALEN STARTKWALIFICATIE	19
4.3 WET INVESTEREN IN JONGEREN EN ORIËNTATIEKLAS	20
4.4 GEAUTOMATISEERDE IN- EN UITSCHRIJVING VAN LEERLINGEN.	20
4.5 CENTRUM VOOR JEUGD EN GEZIN	20
4.6 SPREEKUR OP SCHOLEN	20
4.7 NIEUWE AMBTSINSTRUCTIE	21
4.8 VERZUIMPROTOCOL	21
4.9 WERKPROCESSEN BESCHREVEN.	21
5. REGIONALE MELD- EN COÖRDINATIEFUNCTIE (RMC)	21
5.1 CONVENANT VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN	22
5.2 AANPAK VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN	22
6. BELEIDS-EN UITVOERINGSAAANBEVELINGEN	23
6.1 ORGANISATORISCH	23
6.2 INHOUDELIJK	24

Voorwoord

Met de Leerplichtwet en de RMC-wet (RMC staat voor Regionale Meld-en Coördinatiefunctie) heeft de gemeente twee belangrijke instrumenten in handen om de maatschappelijke zorg voor jongeren vorm te geven. Artikel 25, lid 1 van de Leerplichtwet 1969 schrijft voor dat burgemeester en wethouders jaarlijks aan de gemeenteraad verslag uitbrengen over het in het laatst afgesloten schooljaar gevoerde leerplichtbeleid. De RMC-contactgemeente, voor onze regio de gemeente Den Haag, dient jaarlijks een effectrapportage op te stellen, waarin de bereikte resultaten voor de gehele RMC-regio worden aangegeven. De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft ervoor gekozen om de gegevens voor de effectrapportage ook op te nemen in het leerplichtjaarverslag.

Voor u ligt het leerplichtjaarverslag over de schooljaren 2008–2009 en 2009-2010.

In verband met onderbezetting van het cluster leerplicht was het niet mogelijk om het jaarverslag over het schooljaar 2008-2009 tijdig voor 1 oktober 2009 gereed te hebben en aan te bieden. In de loop van het schooljaar 2009-2010 is de personele bezetting van het cluster leerplicht op peil gebracht en is een start gemaakt met het optimaliseren van de werkprocessen en verdere professionalisering. Daardoor is er voor gekozen om de jaarverslagen over de schooljaren 2008-2009 en 2009-2010 in één gezamenlijk verslag op te nemen

Inleiding

De meeste jongeren gaan gewoon naar school. Leerlingen kunnen niet afwezig zijn zonder dat iemand ze mist. Hoe sneller de afwezigheid wordt gesignaleerd, des te adequater er ingegrepen kan worden. Dit geldt voor iedere leerling, zodat eventuele achterliggende problematiek snel gesignaleerd en opgepakt wordt. Na de signalering en melding is samenwerking noodzakelijk om leerlingen binnen boord te houden en op te leiden tot het niveau van een startkwalificatie. Daarmee worden ze voldoende toegerust voor de arbeidsmarkt.

Bij het uitvoeren van de taken m.b.t. leerplicht staat een integrale aanpak voorop. Door een sluitend netwerk te vormen, kan worden voorkomen dat jongeren te lang met problemen rondlopen of zonder startkwalificatie de school verlaten. Het halen van een startkwalificatie is in het belang van de jongeren zelf en in het belang van onze samenleving. Ongeoorloofd schoolverzuim kan een indicatie zijn voor achterliggende problemen. Schoolverzuim is bovendien een voorspeller voor het voortijdig verlaten van de school en het afglijden in de criminaliteit. Samenwerking tussen scholen, ouders, betrokken instanties en jongeren is onontbeerlijk om er voor te zorgen dat zoveel mogelijk jongeren uiteindelijk een startkwalificatie halen en voldoende toegerust de arbeidsmarkt op gaan.

Op grond van de Leerplichtwet zijn ouders er verantwoordelijk voor dat hun kinderen bij een school staan ingeschreven en die ook bezoeken. Vanaf 12 jaar zijn leerlingen medeverantwoordelijk voor het volgen van de lessen. Ouders en jongeren zijn dus primair zelf verantwoordelijk voor naleving van de leerplicht. Het college van burgemeester en wethouders (B&W) is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet en heeft daarvoor leerplichtambtenaren aangesteld. Bij de handhaving van de leerplicht zijn diverse partijen betrokken. De leerplichtambtenaar vormt in de uitvoering van de aanpak van schoolverzuim de verbindende schakel. Leerplichtige jongeren die niet naar school gaan, niet bij een school zijn ingeschreven of langdurig en regelmatig verzuimen komen bij de leerplichtambtenaar terecht. Deze ziet er in alle gevallen op toe dat de Leerplichtwet wordt gehandhaafd. De inspanningen van de leerplichtambtenaren vormen een belangrijke schakel in de begeleiding van leerplichtige jongeren in hun onderwijsloopbaan. Achter elke verzuimmelding van een leerplichtige gaat een wereld schuil waarin school, hulpverlening en ouders een rol kunnen spelen. In laatste instantie kan Justitie betrokken zijn bij schoolverzuim. De rol van Justitie is enerzijds die van 'stok achter de deur', anderzijds kan een interventie in gedwongen kader nodig zijn om de gewenste gedragsverandering tot stand te brengen.

De werkzaamheden van de leerplichtambtenaren dragen bij aan het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en het verbeteren van de startpositie van jongeren. Hiermee worden hun kansen op de arbeidsmarkt vergroot, evenals hun mogelijkheden tot volwaardige participatie in de samenleving.

Om de schooluitval in de leeftijdsgroep zestien tot achttien jaar terug te dringen is in de vernieuwde Leerplichtwet 1969 de kwalificatieplicht tot de leeftijd van 18 jaar ingevoerd. Met deze maatregel verwacht het kabinet dat meer leerlingen een startkwalificatie zullen behalen.

De leerplichtambtenaren hebben zich de afgelopen 2 schooljaren ingezet voor een integrale aanpak van schoolverzuim. Voor een integrale aanpak zijn de scholen, het OM, de Raad van de kindbescherming, Halt, diverse zorgpartners en de gemeente samen belangrijke partners.

De door de gemeente uitgevoerde taken in de schooljaren 2008-2009 en 2009-2010, zijn in de volgende hoofdstukken inhoudelijk en cijfermatig beschreven. In het laatste hoofdstuk zijn naast een samenvatting en conclusies ook een aantal aanbevelingen opgenomen.

De taken en bevoegdheden van de Leerplichtambtenaar zijn beschreven in de Ambtsinstructie voor Leerplicht.

In het jaarverslag zijn de omvang van het verzuim, het voortijdig schoolverlaten en de behaalde resultaten van de bemiddelingen door het team leerplicht in beeld gebracht. Tevens informeert het u

over de activiteiten van het team leerplicht van de twee afgelopen schooljaren en over plannen voor het nieuwe schooljaar.

Naast het toezicht houden en de controle op de naleving van de Leerplichtwet verrichten de leerplichtambtenaren een maatschappelijke zorgtaak om voortijdig schooluitval tegen te gaan. De leerplichtzaken variëren in zwaarte en complexiteit van licht tot zeer intensieve interventie en/of bemiddeling en komen op diverse manieren bij het team leerplicht binnen: via verzuimmeldingen door de school, de leerplichtadministratie, vragen van ouders, scholen en hulpverleningsinstellingen of via de zorgteams.

In hoofdstuk 5 van dit verslag zijn de werkzaamheden en resultaten van de Regionale meld- en Coördinatiefunctie voor voortijdig schoolverlaters (RMC) beschreven.

Juni 2011

Cluster leerplicht

Afdeling jeugd, onderwijs en sport

1. Uitvoering Leerplichtwet en RMC

De gemeente is verantwoordelijk voor de handhaving van de Leerplichtwet.

De leerplicht hangt nauw samen met het leerrecht, ofwel het recht op onderwijs. De rechten en plichten van ouders, leerlingen en schooldirecteuren staan aangegeven in de Leerplichtwet. Deze wet is een rechtsmiddel waarmee gewaarborgd wordt dat alle jongeren in Nederland aan het onderwijs kunnen en zullen deelnemen.

1.1 Taken, formatie en samenwerking

Leerplicht

In de leerplichtwet is vastgelegd dat jongeren vanaf de eerste schooldag van de maand volgend op de maand waarin ze 5 zijn geworden tot en met het schooljaar waarin ze 16 worden volledig leerplichtig zijn. Na deze volledige leerplicht geldt de kwalificatieplicht. Die houdt in dat alle jongeren tot hun 18e verjaardag een volledig onderwijsprogramma moeten volgen, tenzij de jongere een startkwalificatie heeft. Een startkwalificatie is een VWO-, HAVO-of Mbo-diploma vanaf niveau 2. De ouders zijn verantwoordelijk voor een tijdige inschrijving op een school.

Het toezicht op naleving van de Leerplichtwet ligt bij het College van B&W en de uitvoering hiervan is in de gemeente Leidschendam-Voorburg opgedragen aan vier leerplichtambtenaren. De leerplichtambtenaren hebben naast hun handhavingstaak een maatschappelijke zorgtaak te vervullen bij de naleving van de Leerplichtwet. Het grootste gedeelte van de tijd zijn leerplichtambtenaren actief bezig een oplossing te vinden voor problemen die de schoolloopbaan van een leerling in gevaar kunnen brengen. Spijbelgedrag kan een signaal zijn dat er iets aan de hand is met een jongere.

Het is de taak van een gemeente om te controleren of de Leerplichtwet binnen de gemeente wordt nageleefd. Hiervoor stelt de gemeente leerplichtambtenaren aan. De primaire taken zoals genoemd in de Leerplichtwet zijn de volgende:

- controleren of alle leerplichtigen ingeschreven staan op een school (controle van het absoluut verzuim);
- onderzoeken van een melding door school van ongeoorloofd schoolverzuim (relatief verzuim);
- afhandelen en beoordelen van kennisgevingen/verzoeken van beroep op vrijstelling die ouders kunnen doen;
- afhandelen van verzoeken om vervangende leerplicht;
- beoordelen van verzoeken om verlof voor meer dan 10 schooldagen;
- opmaken van een proces-verbaal tegen leerling en/of ouders en/of directeur van de school;
- doen van een zorgmelding aan de Raad voor de Kinderbescherming;
- jaarlijks verslag aan de gemeenteraad en aan het ministerie van OC&W.

In de praktijk betekent dit dat de leerplichtambtenaar:

- controleert of jongeren, ouders en scholen voldoen aan de eisen van de wet en hierop handhaaft;
- ouders en jongeren informatie verstrekt, adviseert en begeleidt;
- een bemiddelende rol heeft tussen scholen en gezinnen;
- meewerkt aan (her)plaatsing van dreigende schooluitvallers;
- zo nodig intervenueert in gezinssituaties;
- nauw samenwerkt met jeugdhulpverleningsinstanties;
- in voorkomende gevallen doorverwijst;
- informatie verstrekt aan de directies van scholen en betrokken instellingen en advies geeft over de betrokken jongeren;
- zorgt voor een sluitende registratie (in- en uitschrijvingen, schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten zonder startkwalificatie);

Naast deze primaire taken nemen de leerplichtambtenaren deel aan diverse overleggen.

De leerplichtadministratie is een belangrijk en noodzakelijk middel om elke leerling in de gemeente in beeld te brengen en te houden. Door middel van o.a. de cijfers die uit de leerplichtapplicatie kunnen worden gegenereerd kan beleid verder ontwikkeld worden. Hierbij kan men denken aan andere beleidsterreinen zoals jeugdbeleid, onderwijsbeleid, arbeidsmarktbeleid voor jongeren.

De administratief medewerkers houden zich hoofdzakelijk bezig met het up-to-date houden van de leerplichtadministratie (in- en uitschrijvingen). Vanaf het schooljaar 2010-2011 worden meer administratieve werkzaamheden aan dit takenpakket toegevoegd. Dit zal de leerplichtambtenaren ontlasten, waardoor de dienstverlening aan jongeren verder zal verbeteren.

RMC

De RMC-wet is een aanvulling op de leerplichtwet. Het doel van de leerplicht- en RMC wetgeving is dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen die hen in staat stelt een duurzame plaats op de arbeidsmarkt te verkrijgen en behouden. De startkwalificatie is behaald bij tenminste een HAVO- / VWO- diploma of diploma op minimaal Mbo-2 niveau.

De gemeente Leidschendam-Voorburg behoort tot de RMC regio Haaglanden/Westland waarvan Den Haag de contactgemeente is. De regio is verdeeld in enkele sub regio's (SMC's). Leidschendam-Voorburg behoort tot de sub regio Zoetermeer. De RMC administratie wordt uitgevoerd in de contactgemeente Den Haag. VSV- en verzuim meldingen over in Leidschendam-Voorburg wonende jongeren worden ook geregistreerd in de eigen leerplichtadministratie van Leidschendam-Voorburg. Bij de gemeente Den Haag zijn meerdere VSV-consulenten in dienst die zich bezig houden met de RMC trajectbegeleiding. Zij hebben als taak alle VSV meldingen op te pakken en jongeren in de doelgroep (18 tot 23 jaar) naar school te begeleiden. Leidschendam-Voorburg heeft een samenwerkingsovereenkomst met Den Haag waarin is opgenomen dat een VSV-consulent uit Den Haag de RMC trajectbegeleiding doet van alle VSV meldingen over jongeren die woonachtig zijn in Leidschendam-Voorburg.

1.2 Formatie

Cluster leerplicht is samengesteld uit 4 leerplichtambtenaren en 2 administratieve krachten, van wie er één tevens applicatiebeheerder van de leerplichtapplicatie is. Het team is onderdeel van de afdeling Jeugd Onderwijs en Sport (JOS). Twee leerplichtambtenaren zijn bijzonder opsporingsambtenaar (BOA). De andere twee ambtenaren zijn in het najaar van 2010 met de opleiding hiervoor begonnen en zij hebben onlangs de vakopleiding leerplichtambtenaar afgerond.

Ingrado, de branchevereniging voor leerplicht en RMC, heeft de richtlijn vastgesteld voor de omvang van de formatie die nodig is om de taken op het gebied van leerplicht (curatief en preventief) uit te kunnen voeren. Deze richtlijn is gebaseerd op landelijk gemiddelden en houdt, uitgaande van het aantal leerlingen en caseload, rekening met werkdrukke en met lokale en regionale problematiek. Tot het schooljaar 2009-2010 beschikte Leidschendam-Voorburg niet over voldoende formatie voor leerplicht. In het begin van het schooljaar 2009-2010 zijn 2 nieuwe leerplichtambtenaren aan de cluster toegevoegd en in de loop van het schooljaar 2009-2010 is een administratieve kracht aangesteld die tevens applicatiebeheerder is.

Op basis van de richtlijn van Ingrado dient, op grond van de leerlingenaantallen en caseload over 2009-2010, een totale leerplichtformatie van 5,57 fte aanwezig te zijn. De huidige leerplichtformatie is 5,34 fte en komt daarmee redelijk overeen met wat er op grond van de richtlijn aan formatie aanwezig dient te zijn.

De Ingrado richtlijn stelt dat van de totale benodigde formatie 60% dient te zijn ingevuld met leerplichtformatie, 25 % met administratie en 5% met applicatiebeheer. Daarnaast is er nog 5% nodig voor beleid en 5% voor coördinatie.

Aan leerplichtformatie is aan het eind van het schooljaar 2009-2010 aanwezig 3,28 fte (volgens de richtlijn zou dit 3,34 moeten zijn) en voor administratie en applicatiebeheer samen 1,83 (dit zou op grond van de richtlijn 1,671 moeten zijn). De conclusie is dan ook gerechtvaardigd dat de huidige formatie van cluster leerplicht in overeenstemming is met de landelijke richtlijn van Ingrado.

1.3 Samenwerking

De leerplichtambtenaren hebben nauwe contacten met diverse organisaties op het gebied van jeugdhulpverlening. Dankzij de samenwerking met scholen en zorgpartners kan vaak tijdig en effectieve hulp worden geboden. De leerplichtambtenaar is naast de behandeling van meldingen belast met de deelname aan diverse overleggen:

- Zorg Advies Teams (VO scholen en MBO scholen binnen de gemeente Leidschendam-Voorburg)
- Netwerk 0-12-
- Netwerk 12-18
- JCO. Dit is een justitieel casusoverleg waar alle justitiële meldingen (incl. die vanuit leerplicht) worden besproken. Hieraan nemen deel Bureau Jeugdzorg/jeugdreclassering, Raad voor de Kinderbescherming, Justitie, Politie en de leerplichtambtenaren die tevens BOA bevoegdheid hebben.

De beleidsmedewerker onderwijs van de afdeling JOS die is belast met leerplicht en RMC zaken neemt deel aan verschillende regionale overlegvormen in het kader van leerplicht en RMC.

2. Uitvoering van de Leerplichtwet

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de uitgevoerde gemeentelijke leerplichttaken. Om de cijfers in een goed perspectief te kunnen plaatsen volgen eerst algemene cijfers over het aantal leerplichtigen, de 18-23 jarigen en het aantal scholen in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Aansluitend worden de cijfers en feiten weergegeven van het aantal leerplichtigen waarmee het cluster leerplicht contact heeft gehad, in verband met verzuim of vrijstelling en er volgt een overzicht van het aantal afgehandelde dossiers.

In het jaar 2007-2008 beschikte cluster leerplicht over een ander registratiesysteem en was het niet mogelijk om een gedifferentieerd rapportage te produceren van het soort meldingen, herkomst, afdoeningwijze, betrokken instanties etc. Sinds het schooljaar 2008-2009 beschikt cluster leerplicht over een ander systeem en kan dit onderscheid wel worden gemaakt in de cijfermatige verantwoording.

Dit verklaart waarom in dit verslag niet alle gegevens over het schooljaar 2007-2008 in de diverse tabellen zijn ingevuld. Daardoor is het beperkt mogelijk om over de afgelopen jaren trends en ontwikkelingen waar te nemen en conclusies aan de in dit verslag verantwoorde cijfers te verbinden. De komende jaren is dit wel mogelijk.

2.1 Aantal jongeren binnen de gemeente

In het schooljaar 2008-2009 stonden in de gemeentelijke basisadministratie Leidschendam-Voorburg 9847 leerplichtige/kwalificatieplichtige jongeren (5 tot 18 jaar) ingeschreven. In het schooljaar 2009-2010 waren dat er 9841. Het aantal leerplichtige/kwalificatieplichtige jongeren is in de afgelopen 3 schooljaren vrijwel gelijk gebleven. Ook het aantal jongeren in de RMC doelgroep is gelijk gebleven.

	2007-2008	2008-2009	2009-2010
	Totaal	Totaal	Totaal
Niet leerplichtig			
4 jaar	764	810	807
Volledig leerplichtig			
5 tot 12 jaar	-	5316	5316
12 tot 16 jaar	-	2968	2974
Totaal volledig leerplichtig	-	8284	8290
16 en 17 jaar (kwalificatieplichtig)		1563	1551
Totaal leer- en kwalificatieplichtig (5 tot 18 jaar)	9892	9847	9841
RMC			
18 tot 23 jaar	3450	3517	3510
Totaal jongeren 4 tot 23 jaar	14106	14174	14158

Tabel 1: overzicht aantal leerplichtigen en kwalificatieplichtigen

Overzicht van scholen in de gemeente Leidschendam-Voorburg:

- 22 scholen voor (speciaal)basisonderwijs
- 7 scholen voor (speciaal) voortgezet onderwijs
- 1 instelling voor het middelbaar beroepsonderwijs

Ruim 40% van de leerlingen stroomt na de basisschool uit naar scholen voor voortgezet onderwijs in o.a. de gemeenten 's Den Haag, Zoetermeer, Leiden en Delft en deels primair (speciaal) onderwijs. Omdat de woongemeente van de leerling bepalend is voor het werk van de leerplichtambtenaar, strekt het werkgebied van de leerplichtambtenaren zich uit over de gemeentegrenzen heen.

2.2 Uitvoering in cijfers, schooljaren 2008-2009 en 2009-2010

2.2.1 Verzuim

Op basis van de Leerplichtwet zijn scholen wettelijk verplicht (vermoedelijk) ongeoorloofd verzuim te melden. Verzuimmeldingen zijn te onderscheiden in absoluut verzuim en relatief verzuim. Wanneer een melding gedaan wordt stelt de leerplichtambtenaar een onderzoek in naar de reden van het verzuim. Indien blijkt dat er ernstige school- en/of privéproblemen aan het verzuim ten grondslag liggen zal getracht worden een oplossing voor deze problemen te vinden.

De volgende acties kunnen dan ondernomen worden:

- de leerling en de ouder(s)/verzorger(s) worden uitgenodigd voor een gesprek;
- er wordt een waarschuwingsbrief gezonden;
- er worden afspraken gemaakt over het schoolbezoek;
- er wordt verwezen naar een andere leervorm;
- er wordt verwezen naar en/of contact opgenomen met instanties voor gezondheidszorg en/of jeugdhulpverlening;
- er wordt om advies gevraagd of melding wordt gedaan bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK);
- er wordt een melding gedaan aan de Raad voor de Kinderbescherming;
- er wordt een melding gedaan aan de onderwijsinspectie;
- er wordt een proces verbaal opgemaakt;
- de leerling wordt verwezen naar Halt.

In de hierna volgende tabel 1 is weergegeven hoeveel onderzoeken door cluster leerplicht in verband met schoolverzuim zijn opgepakt. Daarnaast is weergegeven van hoeveel leerlingen een dossier is aangemaakt. Dit zijn leerlingen waarvan geen verzuimmelding is ontvangen, maar waar de leerplichtambtenaar wel bemoeienis heeft gehad, bijvoorbeeld omdat zij zijn besproken in een ZAT. In die gevallen vindt afstemming plaats met de leerplichtambtenaar in verband met mogelijke multi-problematiek en adviseert de leerplichtambtenaar de school, ouders en leerling en zorgpartners bij het zoeken naar een oplossing. Deze betrokkenheid van de leerplichtambtenaar gebeurt voornamelijk vanuit het oogpunt van preventie, om te voorkomen dat de jongere gaat verzuimen en uitvalt.

OMSCHRIJVING	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Absoluut verzuim	--	106	54
Relatief verzuim	195	191	258
Vrijstellingen	--	84	81
RMC	--	81	210
Leerling dossier	--	237	363
TOTAAL	443	698	966

Tabel 2: verzuimcijfers

Uit de hiervoor genoemde tabel blijkt dat het aantal meldingen van relatief verzuim en het aantal leerlingendossiers in de afgelopen 3 jaar is toegenomen. De toename van het aantal verzuimmeldingen kan worden verklaard door het verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs. (voorheen IB-groep) Sinds het begin van het schooljaar 2009-2010 zijn alle scholen in het VO en MBO die in het schooljaar 2007-2008 het VSV convenant hebben ondertekend, wettelijk verplicht om verzuim aan de gemeente te melden via het verzuimloket. Dit verzuimloket is een applicatie via internet waar scholen verzuim dienen op te voeren. Het grote voordeel voor de scholen is dat het

melden van verzuim eenvoudiger is geworden en dat zij niet zelf meer hoeven uit te zoeken naar welke gemeente zij de melding dienen te sturen. De stijging van het aantal verzuimmeldingen is in lijn met het landelijke beeld en sluit aan op het beeld dat hierover al ontstond tijdens de pilot die vooraf ging aan de introductie van het verzuimloket. Tijdens die pilot was in de deelnemende gemeenten sprake van 30% meer verzuimmeldingen.

De stijging van het aantal leerlingen dossiers in het schooljaar 2009-2010 kan worden verklaard door het feit dat het aantal leerplichtambtenaren vanaf schooljaar 2009-2010 is uitgebreid van 2 naar 4 en cluster leerplicht daardoor in staat was om meer leerlingen dossiers op te pakken, meer leerlingen te helpen en zich met meer gevallen bezig te houden.

In het schooljaar 2009-2010 is, ten opzichte van 2008-2009, het aantal gevallen van absoluut verzuim gehalveerd. Een echte verklaring hiervoor kan niet worden gegeven, maar het ligt voor de hand te veronderstellen dat de geïntensiveerde inzet en samenwerking die regionaal plaats vindt op de doelgroep 15/16/17 jarigen, in verband met de overstap van voortgezet onderwijs naar middel beroepsonderwijs, daarop van invloed is.

Absoluut verzuim

Van absoluut verzuim is sprake als een jongere niet staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling. Uitschrijving van een leerplichtige jongere is slechts toegestaan na inschrijving op een andere school of wegens verleende vrijstelling van de inschrijvingsplicht. Als wordt geconstateerd dat een jongere niet is ingeschreven worden eerst de ouders aangeschreven met het verzoek op te geven waar hun kind is ingeschreven. In de meeste gevallen is er niets aan de hand en blijkt de leerling te zijn ingeschreven op een school, maar was deze inschrijving nog niet aan leerplicht gemeld. Als blijkt dat de leerling niet is ingeschreven worden de ouders door de leerplichtambtenaar opgeroepen voor een gesprek. Indien blijkt dat de ouders hun kind bewust niet hebben ingeschreven en erkend onderwijs onthouden wordt een proces-verbaal opgemaakt en wordt de Raad voor de Kinderbescherming geïnformeerd.

In de hierna volgende tabellen zijn de resultaten in verband met absoluut verzuim weergegeven.

OMSCHRIJVING	2007-2008	2008-2009	2009-2010
1e brief	432	530	273
2e brief	145	154	62
afgehandelde brieven	30	61	186
naar leerplicht	61	32	14
gba onderzoek aangevraagd	6	2	2

Tabel 3: controle in-uitschrijving vanuit leerplichtadministratie

Deze controle vond enkele keren per schooljaar plaats. Het is gebruikelijk dat, zodra de leerplichtadministratie een signaal afgeeft van een niet ingeschreven leerling, de administratie een brief naar de ouders stuurt met het verzoek op te geven op welke school hun kind is ingeschreven. Indien nodig volgt hierop een rappelbrief.

In de meeste gevallen werd door de ouders gemeld waar de leerling naar school ging, waarna de administratie bij de school een bewijs van inschrijving opvroeg en de schoolinschrijving in de leerplichtadministratie kon worden verwerkt. In de gevallen waarin dit niet tot een inschrijving leidde, werd de zaak in handen gegeven van een leerplichtambtenaar die een onderzoek instelde in verband met absoluut verzuim. Het aantal gevallen dat voor nader onderzoek in handen werd gegeven van de leerplichtambtenaar is de laatste 3 jaren sterk afgenomen. Deze daling wordt vooral veroorzaakt door het nieuwe administratiesysteem waardoor gegevens in de leerplichtapplicatie actueler en meer betrouwbaar zijn. Dit heeft tot gevolg dat er eerder administratief kan worden geïntervenieerd en een verder onderzoek niet nodig is.

Bij twijfel over het woonadres in de GBA werd de GBA administratie verzocht om een GBA onderzoek in te stellen naar het werkelijke adres.

OMSCHRIJVING	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Einde schooljaar, nog in behandeling	--	21	6
Ingeschreven op school		36	16
Teruggeplaatst op school		3	4
Verhuisd		10	14
Niet meer leerplichtig naar RMC		4	2
Overgezet naar vrijstelling		21	3
Info/advies		9	3
Mondelinge waarschuwing		1	6
Pv opgemaakt		1	0
Totaal aantal zaken		106	54

Tabel 4: Overzicht en resultaten onderzoeken absoluut verzuim

In de meeste gevallen leidde het onderzoek van de leerplichtambtenaren alsnog tot een schoolinschrijving of werd aan de ouders vrijstelling verleend om hun kind in te schrijven. In een beperkt aantal gevallen bleek de leerling naar een andere gemeente te zijn verhuisd. Een enkel geval werd via een waarschuwing of proces-verbaal afgedaan.

Relatief verzuim

Indien een jongere wel staat ingeschreven op een school, maar zonder geldige reden de les- of praktijktijd verzuimt spreekt men over relatief verzuim. Onder relatief verzuim valt ook luxe verzuim (ongeoorloofd afwezig i.v.m. vakantie of familiebezoek) en signaal verzuim, ook wel zorgwekkend verzuim genoemd (verzuim als gevolg van achterliggende problematiek).

Volgens de Leerplichtwet is sprake van wettelijk ongeoorloofd verzuim wanneer een leerling 16 uur of meer verzuimt in een periode van 4 weken. In veel gevallen is sprake van beginnend spijbelgedrag en/of veelvuldig te laat komen.

Er zijn landelijke en regionale richtlijnen en afspraken dat scholen ook beginnend verzuim aan de gemeente melden. In 2008 hebben de scholen voor voortgezet onderwijs, het Openbaar Ministerie, Bureau Halt en de gemeente Leidschendam-Voorburg zich geconformeerd aan een samenwerkingsovereenkomst. Het Halt-Handboek spijbelen geldt als richtlijn voor alle partners die betrokken zijn bij het schoolverzuim. In overeenstemming met het Halt-Handboek spijbelen, gelden de volgende afspraken:

1. Scholen registreren het verzuim en het te laat komen.
2. Na drie keer te laat komen neemt de school contact op met de ouders.
3. Bij 6 keer te laat komen nodigt de school de leerling en ouders uit voor een gesprek.
4. Bij negen keer te laat komen meldt de school dit bij het cluster Leerplicht. De leerplichtambtenaar stuurt naar de leerling en ouders een waarschuwingsbrief.
5. Na twaalf keer te laat komen stuurt cluster leerplicht de leerling naar Bureau Halt.
6. Is er sprake van recidive of komt de leerling om andere redenen niet meer in aanmerking voor een Halt-verwijzing, dan wordt proces-verbaal opgemaakt.

Vaak kan dergelijk kort verzuim door middel van gesprekken en/of een waarschuwing worden opgelost. Daarbij kan ook worden doorverwezen naar partners in de zorgketen. Afhankelijk van de situatie kan de leerplichtambtenaar er voor kiezen een proces-verbaal op te maken of de jongere door te verwijzen naar Halt. Jongeren die veelvuldig te laat komen of die minder dan 28 uur ongeoorloofd afwezig zijn geweest, kunnen door een zogenaamd verkort proces verbaal worden doorverwezen naar Bureau Halt voor een werk- en/of leerstraf

Luxe verzuim

Luxe verzuim is een vorm van relatief verzuim. Hiervan is sprake als een leerplichtige jongere zonder toestemming van school wegblijft vanwege een extra vakantie of familiebezoek. Als sprake is van luxe verzuim wordt, conform de landelijke richtlijnen, bijna altijd een proces-verbaal opgemaakt.

Signaalverzuim (zorgwekkend verzuim)

Signaalverzuim is vaak het gevolg van achterliggende problematiek. Is dat het geval dan spreken we ook wel van zorgwekkend verzuim. Ook deze vormen van verzuim vallen onder de categorie 'relatief verzuim'. Signaalverzuim is te herkennen aan gedragsproblemen en/of veelvuldig ziekteverzuim en kan een voorbode zijn van langdurig verzuim en schooluitval. Ook dan wordt, veelal samen met de school, afstemming gezocht met de al aanwezige hulpverlening.

Soms is het noodzakelijk dat er een strafmaatregel volgt en wordt de jongere doorverwezen naar Bureau Halt of wordt een Proces Verbaal opgemaakt.

In de hierna volgende tabellen zijn de resultaten in verband met absoluut verzuim weergegeven.

OMSCHRIJVING	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Einde schooljaar, nog in behandeling	--	36	16
Schriftelijke waarschuwing	68	74	67
Mondelinge waarschuwing	--	26	78
Pv opgemaakt	11	9	21
Haltverwijzing negatief	3	4	0
Haltverwijzing positief	9	12	18
Verhuisd	--	2	6
Info/advies	--	12	17
Preventieve bemiddeling	--	3	13
Geoorloofd verzuim	--	2	4
Luxe verzuim:			
Pv opgemaakt	0	0	3
Einde schooljaar, nog in behandeling	--	1	1
Mondelinge waarschuwing	--	3	4
Schriftelijke waarschuwing	--	2	8
Info/advies	--	5	2
Totaal	195	191	258

Tabel 5: wijze van afdoening relatief verzuim

De toename van het aantal verzuimmeldingen kan worden verklaard door het verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs. (voorheen IB-groep) Sinds het begin van het schooljaar 2009-2010 zijn scholen in het VO en MBO die in het schooljaar 2007-2008 het VSV convenant hebben ondertekend (dit is al het bekostigde onderwijs), wettelijk verplicht om verzuim aan de gemeente te melden via het verzuimloket. Dit verzuimloket is een applicatie via internet waar scholen verzuim dienen op te voeren. Het grote voordeel voor de scholen is dat het melden van verzuim eenvoudiger is geworden en dat zij niet zelf meer hoeven uit te zoeken naar welke gemeente zij de melding dienen te sturen. De stijging van het aantal verzuimmeldingen is in lijn met het landelijke beeld en sluit aan op het beeld dat

hierover al ontstond tijdens de pilot die vooraf ging aan de introductie van het verzuimloket. Tijdens die pilot was in de deelnemende gemeenten sprake van 30% meer verzuimmeldingen.

OMSCHRIJVING	2007-2008	2008-2009	2009-2010
(Speciaal) basisonderwijs	--	9	25
Voortgezet speciaal onderwijs	--	3	2
Voortgezet onderwijs	--	173	179
Beroepsonderwijs	--	6	52
Totaal	--	191	258

Tabel 6: melding relatief verzuim per schoolsoort

Veruit de meeste meldingen in de tabel hierboven zijn afkomstig van het voortgezet onderwijs. Met de meeste jongeren gaat het goed. Het blijft echter belangrijk dat leerlingen het juiste onderwijs krijgen, met de juiste zorg en op een school die past bij hun mogelijkheden. Zodra dit niet het geval is, kunnen er problemen ontstaan. Deze zijn vaak gerelateerd aan de gezinssituatie en/of leer-en/of psychische stoornissen. Het is belangrijk deze jongeren en ouders in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld te krijgen en te verwijzen naar de juiste instanties, zodat men binnen zo kort mogelijke termijn die hulp krijgt die noodzakelijk is en schoolverzuim dan wel uitval voorkomen wordt.

In dit kader is het ook interessant te constateren dat er een behoorlijk verschil is ten opzichte van het aantal meldingen uit het beroepsonderwijs. Zijn de interventies op het voortgezet onderwijs zodanig effectief dat er niet meer verzuimd wordt? Of wordt er minder gemeld door het beroepsonderwijs? Aangenomen mag worden dat ook jongeren in het middelbaar beroepsonderwijs meer verzuimen dan wat nu wordt gemeld. In het schooljaar 2010-2011 wordt in regionaal verband geïnvesteerd in een intensievere samenwerking met alle scholen in het VO en MBO in de regio. Een nieuw verzuimprotocol met afspraken over wanneer en hoe verzuim wordt gemeld zal daarin een centrale rol spelen. De verwachting is dat de intensievere samenwerking met het onderwijs, het verzuimprotocol en een beter gebruik van het verzuimloket van de DUO er toe zullen bijdragen dat ook het aantal verzuimmeldingen in het middel beroepsonderwijs zal toenemen. Het resultaat daarvan is dat jongeren en hun problematiek eerder in beeld komen en dat zij eerder en beter kunnen worden geholpen.

Repressie

In de aanpak van schoolverzuim en het terugdringen van voortijdig schoolverlaten kan de leerplichtambtenaar de volgende maatregelen opleggen:

- een formele waarschuwing;
- een Halt-verwijzing
- een proces-verbaal

In het geval dat nog reëel is, zal de leerplichtambtenaar in eerste instantie trachten het verzuim door middel van een gesprek met de leerplichtige jongere en ouders, terug te dringen. In de meeste gevallen wordt dan een waarschuwing gegeven.

OMSCHRIJVING	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Waarschuwbrieven	65	53	75
Halt-verwijzingen	11	20	18
Processen-verbaal zorgverzuim	10	12	21
Processen-verbaal luxe verzuim	1	0	3

Tabel 7: overzicht in hoeveel gevallen en op welke wijze repressief werd afgedaan

De leerplichtambtenaar beschikt over een aantal instrumenten om ongeoorloofd schoolverzuim aan te pakken. Op de eerste plaats wordt samen met de leerling zo mogelijk een verbetertraject afgesproken.

Indien deze afspraken worden nagekomen en er niet meer verzuimd wordt, zijn er geen verdere maatregelen nodig. Daarna komt de mogelijkheid van een Halt-afdoening en tot slot de mogelijkheid om proces-verbaal op te maken, dat wordt afgehandeld door het Kantongerecht in Den Haag.

Halt-afdoening

Bepaalde vormen van ongeoorloofd schoolverzuim worden door middel van een Halt-afdoening aangepakt. Het gaat om het matig schoolverzuim en ongeoorloofd te laat komen op school en/of in de lessen. Doel van een Halt-afdoening is altijd herhaling voorkomen. De afdoening moet een zodanige preventieve werking hebben dat ernstiger spijbelgedrag en/of vroegtijdig schoolverlaten wordt voorkomen. Door de lik-op-stukaanpak liggen de overtreding van de leerplichtwet en de straf in elkaars verlengde en is deze herkenbaar voor de jongeren. Daarnaast zal de aanpak een preventieve werking hebben naar andere jongeren die dreigen te gaan verzuimen van school. Op deze wijze wordt de school de gelegenheid geboden om het verzuim op een adequate manier aan te pakken, vroegtijdig, snel en consequent. Een Halt-procedure is in de regel binnen enkele weken doorlopen (incl. taakstraf). Als een jongere het programma bij Halt naar tevredenheid heeft doorlopen en het verzuimgedrag is gestopt wordt de casus afgesloten. Als echter de jongere het Halt programma niet naar tevredenheid heeft afgerond volgt alsnog een proces-verbaal. Wanneer sprake is van recidive wordt alleen nog proces-verbaal opgemaakt.

Proces-Verbaal

Leerplichtambtenaren hebben op grond van artikel 22 van de Leerplichtwet 1969, mits zij in het bezit zijn van een akte van Buitengewoon Opsporingsambtenaar, de bevoegdheid om proces verbaal op te maken tegen de ouders/verzorgers van leerplichtigen en ook tegen spijbelende jongeren vanaf 12 jaar. Een proces-verbaal is het uiterste middel in de strijd tegen schoolverzuim. In samenspraak met de Raad voor de Kinderbescherming, Bureau Jeugdzorg en het Openbaar Ministerie wordt een afweging gemaakt over het opmaken van een proces-verbaal.

Elke jongere tegen wie proces-verbaal wordt opgemaakt wordt besproken in het Justitieel casusoverleg (JCO). Dit is een justitieel overleg waaraan het Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, Politie, Jeugdreclassering, Bureau Jeugdzorg en de leerplichtambtenaar deelnemen. In dit overleg wordt verder afgestemd of een bepaalde casus moet worden voorgelegd aan de kantonrechter of kinderrechter. Betreft het een leerplichtige in de leeftijd tot 12 jaar, dan wordt vervolging alleen tegen de ouders ingesteld. Is de leerplichtige ouder dan 12 jaar, dan worden beiden (leerplichtige en ouders) vervolgd.

De rechter kan verschillende straffen opleggen:

- In geval van luxe verzuim een (voorwaardelijke) geldboete en/of een (voorwaardelijke) taakstraf.
- bij relatief verzuim een leer- en/of werkstraf; een (voorwaardelijke) taakstraf; een (voorwaardelijke) geldboete en/of (voorwaardelijke) taakstraf met maatregel hulp en steun (jeugdreclassering).
- bij absoluut verzuim wordt een (voorwaardelijke) geldboete en/of (voorwaardelijke) taakstraf opgelegd.

2.2.2. Vrijstellingen

Kinderen zijn leerplichtig vanaf 5 jaar tot en met 17 jaar. Ouders zijn verantwoordelijk voor het inschrijven van hun kind op een school en tevens dat hun kind de school ook regelmatig bezoekt. De Leerplichtwet kent mogelijkheden om hier vanaf te wijken en biedt de ouders de mogelijk een beroep op vrijstelling te doen of in bepaalde gevallen om vrijstelling te verzoeken. De leerplichtambtenaar beoordeelt of het beroep op vrijstelling terecht is en besluit over de toekenning van de vrijstelling.

Een beroep op vrijstelling op grond van artikel 5 onder a, b of c is geen aanvraag of verzoek. De ouders delen aan de leerplichtambtenaar mede dat zij zich beroepen op vrijstelling. De

leerplichtambtenaar beoordeeld of het beroep voldoet aan de wettelijk eisen en of de vereiste onderliggende bescheiden zijn aangeleverd. Na beoordeling deelt de leerplichtambtenaar aan de ouders schriftelijk mede of het beroep terecht is. Indien dat niet het geval is informeert de leerplichtambtenaar de ouders dat zij hun kind op een school dienen in te schrijven en dat niet inschrijven kan overgaan in absoluut verzuim. Voor de overige vrijstellingen en extra verlof dienen de ouders een verzoek in en de leerplichtambtenaar besluit of vrijstelling/verlof kan worden verleend. Tegen dit besluit kunnen ouders bezwaar maken.

VERLEENDE VRIJSTELLINGEN	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Vervangende leerplicht 3a	3	0	0
Vervangende leerplicht 3b	0	0	2
Artikel 5 a	8	4	3
artikel 5 b	1	1	0
artikel 5 c	12	17	29
Artikel 11 g	7	8	4
Artikel 15	4	11	9
Totaal	35	41	47
Schorsing	37	28	23
Verwijdering	6	11	7

Tabel 8: overzicht verleende vrijstellingen

Vervangende leerplicht (artikel 3a en 3b)

Indien is komen vast te staan dat een jongere van 14 jaar of ouder niet in staat is volledig dagonderwijs te volgen, kan de leerplichtambtenaar in overeenstemming met de school goedkeuren dat deze gedurende een bepaald schooljaar een alternatief programma volgt. Meestal is er dan sprake van een traject waarbij een jongere naast een baan bij een werkgever ook een scholingstraject volgt.

VERLEENDE VRIJSTELLING ART 3 A-B	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Vrijstelling 3a	3	0	0
Vrijstelling 3b	0	0	2

Tabel 9: overzicht vrijstellingen vervangende leerplicht

Vrijstelling van inschrijvingsplicht (artikel 5 sub a t/m c)

Een beroep op vrijstelling van de verplichting om te zorgen dat een leerplichtige als leerling van een school of onderwijsinstelling is ingeschreven, kan bij de leerplichtambtenaar worden gedaan op de volgende gronden:

1. de jongere is vanwege lichamelijke of psychische omstandigheden niet in staat onderwijs te volgen;
2. ouders hebben bezwaar tegen de richting van het onderwijs;
3. het kind is ingeschreven op een school in het buitenland en volgt daar onderwijs.

VERLEENDE VRIJSTELLINGEN ART 5	2007-2008	2008-2009	2009-2010
artikel 5 sub a	8	4	3
artikel 5 sub b	1	1	0
artikel 5 sub c	12	17	29
beroep op vrijstelling afgewezen	0	2	0
Info/advies	0	2	5

Tabel 10: overzicht vrijstellingen van de inschrijvingsverplichting

Vrijstelling wegens het volgen van ander onderwijs (artikel 15)

In andere gevallen dan genoemd in artikel 3 en 5 kunnen burgemeester en wethouders op grond van bijzondere omstandigheden vrijstelling verlenen, indien wordt aangetoond dat de jongere op andere wijze voldoende onderwijs geniet

VERLEENDE VRIJSTELLINGEN ART 15	2007-2008	2008-2009	2009-2010
artikel 15	4	11	9
beroep op vrijstelling afgewezen	0	2	1

Tabel 11: overzicht vrijstellingen volgen ander onderwijs

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek (artikel 11 sub a t/m g)

In de Leerplichtwet staan omstandigheden beschreven op grond waarvan extra schoolverlof is toegestaan. Tot en met 10 schooldagen per jaar beslist de directeur van de school; bij meer dan tien dagen beslist de leerplichtambtenaar.

VERLEENDE VRIJSTELLINGEN ART 15	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Vrijstelling 11g	7	7	4
Einde schooljaar, nog in behandeling	0	1	0
Info/advies	0	5	6
beroep op vrijstelling afgewezen	0	0	2

Tabel 12: overzicht vrijstellingen geregeld schoolbezoek

Voor schooldirecteuren is de specifieke aard van het beroep van de ouders, ten gevolge waarvan een leerling slechts buiten de schoolvakanties met hen op vakantie kan gaan, een toegestane reden om eenmalig verlof te verlenen (maximaal tien schooldagen per schooljaar).

De Leerplichtwet omschrijft 'andere gewichtige omstandigheden' op grond waarvan eveneens verlof kan worden verleend, zoals een huwelijk van familie, huwelijksjubileum en bijzondere omstandigheden. Het aantal aanvragen van ouders voor extra verlof buiten de schoolvakanties neemt de laatste jaren toe. Directeuren van scholen vinden het soms lastig om over een aanvraag voor verlof onder gewichtige omstandigheden een besluit te nemen. Indien de directeur van een school dat nodig acht, wordt advies gevraagd aan de leerplichtambtenaar.

2.2.3 Schorsing en verwijdering

Scholen dienen de leerplichtambtenaar en de inspectie van het onderwijs in kennis te stellen indien een leerling wordt geschorst of indien de school het voornemen heeft de leerling te verwijderen. Bij een schorsing wordt de leerling tijdelijk de toegang tot de school waar hij ingeschreven staat ontzegd.

OMSCHRIJVING	2007-2008	2008-2009	2009-2010
schorsingen PO	--	--	3
schorsingen VO	--	--	20
schorsingen MBO	--	--	0
Totaal schorsingen	37	28	23
verwijdering PO	--	--	1
verwijdering VO	--	--	4
verwijdering MBO	--	--	2
Totaal verwijderingen	6	11	7

Tabel 13: overzicht schorsingen en verwijderingen

De wetgever heeft alleen voor het Voortgezet Onderwijs in wetgeving vastgelegd hoe met schorsing en verwijdering dient te worden omgegaan. In het Voortgezet Onderwijs kan een schorsing maximaal vijf schooldagen duren. Mocht ook na 5 dagen het niet verantwoord zijn om de leerling tot de les toe te laten kan de school een interne schorsing opleggen. Tijdens die interne schorsing volgt de leerling een alternatief lesprogramma. Een VO-school heeft het recht een leerling te schorsen bij aanleidingen zoals:

- bedreiging door ouders/verzorgers;
- herhaaldelijk wangedrag met een negatieve invloed op de andere leerlingen;
- crimineel gedrag zoals diefstal en beroving;
- geweldpleging;
- herhaaldelijke verstoring van de orde, rust en veiligheid op school.

Een VO school kan overgaan tot verwijdering van de leerling. Dit is alleen mogelijk nadat de school voor de leerling een andere school heeft gevonden waar de leerling wordt ingeschreven.

Voor de overige vormen van onderwijs (Primair Onderwijs en Middelbaar Beroepsonderwijs) geldt met betrekking tot een verwijderingprocedure een inspanningsverplichting van acht weken.

De school kan een beroep doen op de leerplichtambtenaar voor advies bij de zoektocht naar een andere school. Ook kan de leerplichtambtenaar assisteren bij het oplossen van de oorzaken van de die tot schorsing hebben geleid. De leerplichtambtenaar kan daarbij een beroep doen op één van de ketenpartners in de zorgketen.

3. Overig

3.1 Zorg Advies Teams (ZAT)

Het zorg advies team is een overlegsituatie die onder verantwoordelijkheid van de school plaatsvindt. In dit overleg zijn o.a. maatschappelijk werk, GGZ, politie, het welzijnswerk, de gemeente en de school zelf vertegenwoordigd. In het zorgteam worden leerlingen besproken met meervoudige problematiek. De rol van de leerplichtambtenaar binnen dit overleg is in eerste instantie adviserend. Daarnaast biedt het overleg de mogelijkheid tot netwerken en het intensiveren van het contact tussen scholen en hulpverleners. Al enkele jaren hebben de leerplichtambtenaren zitting in het zorg advies team van de scholen in VO en MBO in Leidschendam Voorburg. Er wordt niet deelgenomen aan zorg advies teams bij scholen in andere gemeenten. Leerlingen uit Leidschendam-Voorburg die naar school gaan in een andere gemeente worden in het zorg advies team van die school opgepakt door de leerplichtambtenaar van de betreffende gemeente, die de casus door meldt aan de leerplichtambtenaar in Leidschendam-Voorburg. In het schooljaar 2010-2011 wordt wil cluster leerplicht onderzoeken in hoeverre deelname aan een ZAT op een school in een andere gemeente bijdraagt aan een betere dienstverlening aan jongeren uit Leidschendam-Voorburg. De verwachting is dat vooral op de scholen waar veel jongeren uit Leidschendam-Voorburg naar school gaan een rechtstreekse deelname aan het ZAT van toegevoegde waarde is.

3.2 Dag van de leerplicht

Om het belang van de leerplichthandhaving onder de aandacht te brengen van gemeentebesturen, politie, scholen, leerplichtige jongeren en hun ouders wordt sinds enige jaren jaarlijks de Landelijke Dag van de leerplicht georganiseerd. De dag van de leerplicht is een overkoepelende naam voor alle activiteiten die te maken hebben met leerplicht en de handhaving ervan, die in het hele land hebben plaatsgevonden. Gemeenten kunnen meedoen door op lokaal niveau een activiteit te ontplooien die te maken heeft met de leerplicht. Op 19 maart 2009 is op 3 scholen in de gemeente een afwezigheids/te laat kom-actie gehouden. De ouders van leerlingen op deze 3 scholen die op die dag te laat waren of onverklaard afwezig, zijn gelijk opgebeld door een leerplichtambtenaar. Op 18 maart 2010 is deze actie herhaald.

3.3 VSV Actieweek

Jongeren op het VMBO moeten in het 4^e schooljaar een keuze te maken op welke school zij hun opleiding vervolgen. Om een juiste studiekeuze te bevorderen en preventief het voortijdig schoolverlaten te bestrijden is er zowel in schooljaar 2008-2009 als in schooljaar 2009-2010 meegedaan aan de landelijke actieweek ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten.

In schooljaar 2009-2010 was het motto 'Maak het zelf'. Leerplichtambtenaren van onze gemeente hebben een actiedag georganiseerd op het ID college. Medewerkers van jeugdzorg, de ministeries OCW en Justitie, een werkgever en de wethouder onderwijs van onze gemeente onderstreepten voor de leerlingen het belang van een goede en afgeronde opleiding en het maken van de juiste studiekeuze. Een bewuste en gemotiveerde schoolkeuze voorkomt immers schooluitval.

4. Nieuwe ontwikkelingen

4.1 Verzuimloket

Een sluitend proces rond het melden en aanpakken van verzuim is een voorwaarde om schooluitval bij de bron aan te pakken. Om gemeenten en scholen hierbij te ondersteunen, is aan het begin van het schooljaar 2009-2010 landelijk het digitaal "verzuimloket" ingevoerd. Scholen in het VO en MBO zijn wettelijk verplicht om alle verzuim via dit verzuimloket te melden. Het Primair Onderwijs en Speciaal Onderwijs zijn nog niet op dit verzuimloket aangesloten. De wetgever heeft het voornemen ook deze scholen binnen enkele jaren aan te sluiten. Het melden van verzuim wordt voor de scholen een stuk eenvoudiger en minder belastend aangezien zij ieder verzuimincident in het verzuimloket aanmelden en niet meer zelf hoeven uit te zoeken naar welke gemeente de melding dient te worden verzonden. De verwachting is dat het aantal verzuimmeldingen daardoor de komende jaren behoorlijk zal toenemen. De pilot die voorafging aan de uitrol van het verzuimloket heeft aangetoond dat sprake is van 30% meer verzuimmeldingen. De gemeente Leidschendam-Voorburg is aangesloten op dit digitale verzuimloket. In de loop van het schooljaar 2009-2010 is gebleken dat scholen nog moeten wennen aan het melden via het verzuimloket. Nog niet alle scholen maken hier gebruik van, ook al zijn zij daartoe wel verplicht. Met deze scholen vindt in de 1e helft van het schooljaar 2010-2011 overleg plaats om te zien waar de knelpunten liggen. Het is een landelijk beeld dat vooral grote schoolorganisaties er organisatorisch nog niet op zijn ingericht om het verzuimloket in de eigen school toe te passen. Het nieuwe op te stellen verzuimprotocol voor de regio Haaglanden zal er toe bijdragen om gebruik van het verzuimloket verder te bevorderen.

4.2 Kinderbijslag gekoppeld aan behalen startkwalificatie

Sinds het voorjaar van 2010 kunnen ouders van jongeren van 16 en 17 jaar die geen school bezoeken, gekort worden op de kinderbijslag. Het gaat om jongeren die geen startkwalificatie hebben. Het kabinet wil daarmee de schooluitval bestrijden. De wetgever heeft daartoe in de Algemene Kinderbijslagwet een bepaling opgenomen. Voor deze wetswijziging was het zo dat ouders recht hadden op kinderbijslag als hun 16-of 17-jarige kind 213 uur per kwartaal lessen of stage volgde (klokuren criterium), arbeidsongeschikt of werkloos was. Het klokuren criterium is vervangen door de eis dat een 16-of 17-jarige jongere onderwijs volgt met uitzicht op een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt. De wetgever wil met deze maatregel bevorderen dat ouders het schoolverzuim van hun kind aanpakken als zij de kinderbijslag dreigen te verliezen en zo voortijdige schooluitval onder deze jongeren tegengaan. Om deze maatregel te kunnen toepassen dient elke Nederlandse gemeente een convenant te hebben afgesloten met de Sociale Verzekeringsbank teneinde informatie te kunnen

uitwisselen. Leidschendam-Voorburg zal dit convenant in de 1e helft van het schooljaar 2010-2011 ondertekenen. Daarmee hebben de leerplichtambtenaren een extra instrument ter beschikking om schooluitval aan te pakken en te voorkomen.

4.3 Wet Investeren in Jongeren en Oriëntatieklas

In 2009 is de Wet Investeren in Jongeren (WIJ) ingevoerd. In deze wet is de werkleerplicht voor jongeren opgenomen. Doelstelling van deze wet is om jongeren tot 27 jaar te activeren tot werk en/of opleiding zodat zij niet afhankelijk worden/blijven van een bijstandsuitkering. Het kabinet acht het verbeteren van de maatschappelijke positie van jongeren noodzakelijk. Daarom is een substantiële verhoging van de arbeidsparticipatie van deze jongeren van belang. Arbeidsparticipatie beschermt jongeren tegen sociale problemen zoals armoede, sociale uitsluiting, criminaliteit en integratieproblemen. Gemeenten zijn verplicht aan jongeren een programma aan te bieden. Ook jongeren van 16 en 17 jaar vallen onder de werking van de WIJ en hebben recht op een door de gemeente aan te bieden programma.

Met het ID college zijn afspraken gemaakt over een op te zetten oriëntatieklas. In deze klas is het mogelijk om jongeren die, om welke reden dan ook, niet (meer) in staat zijn om regulier onderwijs te volgen een aangepast programma aan te bieden met als doel dat de jongere zich bewust wordt van zijn toekomst en welke opleiding daarvoor nodig is. In deze opleiding wordt de jongere maatwerk aangeboden. Om van deze mogelijkheid gebruik te kunnen maken is het noodzakelijk dat de leerplichtambtenaar vrijstelling verleent van het volgen van regulier onderwijs.

De Oriëntatieklas is in het begin van het schooljaar 2010-2011 gestart.

4.4 Geautomatiseerde in- en uitschrijving van leerlingen.

Met ingang van het schooljaar 2009-2010 is een wetswijziging van kracht waarin is geregeld dat scholen in het VO en MBO de in- en uitschrijvingen aan de DUO melden. Gemeenten krijgen via de DUO de in- en uitschrijvingen van VO en MBO digitaal aangeleverd en daarmee wordt bereikt dat gemeenten de in- en uitschrijvingen digitaal en dus sneller in de leerlingenadministratie kunnen verwerken. Tot op heden werden in- en uitschrijvingen altijd handmatig in de leerplichtadministratie verwerkt. In de eerste helft van het schooljaar 2010-2011 worden in de eigen leerplichtadministratie daarvoor benodigde updates geïnstalleerd, waarna ook cluster leerplicht de in- en uitschrijvingen geautomatiseerd zal kunnen verwerken. De werkdruk van de administratie wordt daardoor behoorlijk ontlast en bovendien is er vrijwel continue een actueel zicht op alle in- en uitschrijvingen. De controle op absoluut verzuim wordt daardoor nog effectiever. Doordat de administratieve medewerkers worden ontlast zullen zij andere administratieve taken van de leerplichtambtenaren overnemen. De leerplichtambtenaren krijgen daardoor meer tijd om zich bezig te houden met jongeren en dit zal de dienstverlening aan jongeren, ouders en scholen verbeteren.

4.5 Centrum voor Jeugd en Gezin

In september 2010 opent de gemeente Leidschendam-Voorburg het Centrum voor Jeugd en Gezin. Eén van de leerplichtambtenaren zal hier enkele dagdelen per week aanwezig zijn. Daarmee is de leerplichtambtenaar laagdrempelig aanwezig en aanspreekbaar voor ouders en jongeren op de plek voor diverse instanties in de zorg en hulpverlening hun dienstverlening aanbieden. Verder is er de verwachting dat de participatie van leerplicht in het CJG de samenwerking met de samenwerkingspartners in de zorg zal versterken.

4.6 Spreekuur op scholen

Scholen hebben al enige tijd geleden de wens kenbaar gemaakt om naast het ZAT in het VO een spreekuur op school te organiseren. In dat spreekuur is het de bedoeling dat de leerplicht regelmatig een uur of twee uur op school aanwezig is en aanspreekbaar is voor leerlingen en docenten die vragen of problemen hebben. Ook kan het spreekuur worden gebruikt om nazorg te bieden aan jongeren die eerder met leerplicht in aanraking zijn gekomen in verband met o.a. verzuim. In de 1^e helft van het schooljaar 2010-2011 worden de mogelijkheden hiervoor door cluster leerplicht onderzocht.

4.7 Nieuwe ambtsinstructie

De ambtsinstructie van leerplicht is gedateerd en moet door de recente veranderingen in wetgeving opnieuw worden opgesteld. De gemeente Den Haag heeft in het schooljaar 2009-2010 het initiatief genomen om voor alle gemeenten in de regio een zo uniform mogelijke ambtsinstructie op te stellen. Een uniforme ambtsinstructie bevordert dat ouders, leerlingen en scholen in de gemeenten in de regio op dezelfde wijze worden opgepakt, zonder dat dit wringt met de eigen autonome bevoegdheid en verantwoordelijkheid van iedere gemeente. Uniformiteit en rechtsgelijkheid worden hiermee bevorderd en dit is vooral van belang omdat er veel leerlingen naar school gaan in andere gemeenten. Ouders, leerlingen en scholen vinden het vervelend en verwarrend dat de aanpak in de ene gemeente verschilt van die in de andere gemeente. Aan het eind van het schooljaar 2010-2011 zal deze ambtsinstructie ter vaststelling aan het college van Burgemeester en Wethouders worden aangeboden.

4.8 Verzuimprotocol

De gemeente Zoetermeer heeft het initiatief genomen tot een nieuwe regionaal verzuimprotocol. In dat protocol worden afspraken met scholen over verzuim (wat is verzuim), het melden van verzuim (welk verzuim wordt gemeld, op welk moment melden en op welke wijze) vastgelegd. De verwachting is dat dit protocol het verzuim-meld-gedrag van de scholen zal bevorderen en dat scholen tijdig en meer verzuim zullen melden. Het verzuimloket neemt hierin een centrale plaats in. (VO en MBO). Het verzuimprotocol wordt in de 1^e helft van het schooljaar 2010-2011 vastgesteld.

4.9 Werkprocessen beschreven.

Aan het einde van het schooljaar 2009-2010 zijn de werkprocessen van cluster leerplicht beschreven. De werkzaamheden van leerplicht waren nog niet gedocumenteerd en gestructureerd. Met behulp van deze werkprocessen is sprake van een uniforme werkwijze binnen het cluster leerplicht en beschikt het management over instrumenten om op kwaliteit en kwantiteit van de werkzaamheden van leerplicht te sturen. Door het aanbrengen van een verbeterde structuur zal de kwaliteit en professionaliteit van cluster leerplicht verbeteren en de dienstverlening aan ouders, leerlingen, scholen en partners in de zorgketen verbeteren.

5. Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)

Een voortijdig schoolverlater (VSV-er) is een jongere in de leeftijd tot 23 jaar die niet in het bezit is van een startkwalificatie en die niet bij een school is ingeschreven, of die wel bij een school is ingeschreven maar de lessen gedurende een aaneengesloten periode van ten minste een maand niet meer volgt. Voor de aanpak van het voortijdig schoolverlaten is vanaf 2002 de Regionale Meld-en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (RMC-functie) wettelijk verankerd. Op grond hiervan heeft de gemeente de taak voortijdig schoolverlaten te registreren, in samenhang met de registratie van verzuim op basis van de Leerplichtwet 1969, en een systeem in stand te houden voor doorverwijzing van VSV-ers naar onderwijs of arbeidsmarkt. De RMC-wet is een aanvulling op de leerplichtwet. De gemeente Leidschendam-Voorburg behoort tot de RMC regio Haaglanden/Westland waarvan Den Haag de contactgemeente is. De regio is verdeeld in enkele sub regio's (SMC's). Leidschendam-

Voorburg behoort tot de sub regio Zoetermeer. De RMC administratie wordt uitgevoerd in de contactgemeente Den Haag. VSV- en verzuim meldingen over in Leidschendam-Voorburg wonende jongeren worden ook geregistreerd in de eigen leerplichtadministratie van Leidschendam-Voorburg. De bij de gemeente Den Haag in dienst zijnde VSV-consulenten houden zich bezig het oppakken van alle VSV meldingen. Zij begeleiden en jongeren in de doelgroep (18 tot 23 jaar) naar school en/of werk. Leidschendam-Voorburg heeft een samenwerkingsovereenkomst met Den Haag waarin is opgenomen dat een VSV-consulent uit Den Haag de RMC trajectbegeleiding doet van alle VSV meldingen over jongeren die woonachtig zijn in Leidschendam-Voorburg. De RMC-wet kent geen maatregelen om het behalen van een startkwalificatie af te dwingen.

5.1 Convenant voortijdig schoolverlaten

Net als de leerplichtige jongeren heeft ook de school een primaire verantwoordelijkheid (inspanningsverplichting) om een leerling voor het onderwijs te behouden op het moment dat deze het onderwijs voortijdig (niet-gekwalificeerd) dreigt te verlaten.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft met de 11 regio's in Nederland een convenant afgesloten tussen scholen, de gemeente en het ministerie zelf. Het convenant moet ervoor zorgen dat er in het schooljaar 2010 - 2011 40% minder voortijdig schoolverlaters zijn dan in het schooljaar 2005 – 2006. Op 17 december 2007 is voor de regio Haaglanden dit convenant ondertekend tussen de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de contactgemeente Den Haag en de scholen, Mondriaan groep en ROC ID college. In januari 2008 is een nulmeting gehouden. Hierbij is vastgesteld hoeveel voortijdig schoolverlaters een school heeft. Bij deze telling gaat het om jongeren die de school zonder startkwalificatie hebben verlaten en niet opnieuw waren ingeschreven bij een school. Een VMBO-gediplomeerde, die overstapt naar het MBO maar voor 1 oktober wordt uitgeschreven, telt dus bij het VMBO als voortijdig schoolverlater. Scholen ontvangen voor elke voortijdig schoolverlater minder een bedrag van € 2.000,00. Scholen en gemeenten hebben in het convenant maatregelen afgesproken die voortijdig schoolverlaten moeten tegengaan. De uitvoering ligt bij scholen, de middelen gaan naar scholen, gemeenten hebben de regie en er is een planning bij iedere maatregel. OCW stelt programmagelden beschikbaar voor scholen om maatregelen een extra impuls te geven.

5.2 Aanpak voortijdig schoolverlaten

De oorzaken van voortijdige schooluitval zijn divers en er is soms sprake van een combinatie van problemen. Jongeren die voortijdig de school verlaten zijn relatief vaak afkomstig uit gezinnen met een lage sociaal-economische positie. Leerlingen verlaten ook voortijdig hun opleiding door een verkeerde beroepskeuze of problemen in de psychosociale, sociaal-maatschappelijke en emotionele sfeer. Het onderwijs, de VSV-consulent, het UWV Werkbedrijf en de gemeentelijke afdeling sociale zaken doen hun uiterste best om jongeren aan een startkwalificatie of aan werk te helpen. Toch blijkt dat, ondanks alle inspanningen, nog steeds jongeren buiten de boot vallen en thuis komen te zitten.

Afhankelijk van de situatie van jongere kunnen er ook andere zaken aan de orde komen, die kunnen leiden tot doorverwijzing naar hulpverleningsinstanties, de woningbouwvereniging, het UWV Werkbedrijf, WegWijs, etc. etc.

In de hierna volgende tabellen zijn de resultaten van de aanpak van voortijdig schoolverlaten weergegeven.

OMSCHRIJVING	2007-2008	2008-2009	2009-2010
18 jaar	-	799	805
19 jaar	-	754	752
20 jaar	-	657	649

21 jaar	-	670	669
22 jaar	-	637	635
Totaal	3450	3517	3510

Tabel 14: aantal jongeren VSV doelgroep

RMC dossiers	2007-2008	2008-2009	2009-2010
Totaal aantal jongeren bemiddeld door Leerplicht en RMC casemanager	-	-	210
-/- heeft startkwalificatie	-	-	9
-/- teruggeplaatst op school	-	-	52
Totaal aantal VSV-ers	-	-	149
Totaal aantal VSV-ers bemiddeld door Leerplicht en RMC casemanager	-	-	149
Einde schooljaar, nog in behandeling	-	-	32
Werkt	-	-	45
Verwezen naar inburgering	-	-	0
Verwijzing vrijwillige hulpverlening	-	-	1
Verwezen naar sociale zaken / UWV	-	-	22
Onbemiddelbaar	-	-	28
Verhuisd	-	-	16
Detentie	-	-	8
Totaal	216	189	149

Tabel 15: resultaten VSV aanpak

6. Beleids- en uitvoeringsaanbevelingen

6.1 Organisatorisch

1. De formatie van leerplicht conform landelijke richtlijnen op sterkte houden. De afgelopen jaren is er sprake van een toename van de werkzaamheden. Het cluster leerplicht is momenteel op sterkte en in staat alle taken en werkzaamheden uit te voeren. In de afgelopen jaren was de cluster onderbezet waardoor niet alle taken uitgevoerd konden worden. De twee nieuwe leerplichtambtenaren werken inmiddels volledig zelfstandig. In de loop van het schooljaar 2010-2011 worden ook deze twee BOA bevoegd.
2. Het bevorderen van scholing voor de medewerkers. Voor het adequaat uit kunnen voeren van de functies leerplicht is van belang dat medewerkers beschikken over de juiste kennis. Deelname aan opleidingen en deelopleidingen voor leerplichtambtenaar en bijscholingscursussen is hiervoor essentieel. De twee nieuwe leerplichtambtenaren hebben de vakopleiding voor leerplichtambtenaar afgerond en zij voltooien in het schooljaar 2010-2011 de BOA opleiding. De administratief medewerkers volgen in het schooljaar 2010-2011 de opleiding voor de leerplichtadministratie.
3. De uitvoering van de werkzaamheden uitvoeren conform de vastgestelde werkproces beschrijvingen. De professionaliteit van cluster leerplichten de kwaliteit van het werk zal daarmee verbeteren.
4. De updates voor de leerplichtapplicatie implementeren.

5. De ambtsinstructie door het college van B&W vaststellen.

6.2 Inhoudelijk

1. Controle op de verzuimadministratie van scholen.
2. Samen met scholen het verzuimprotocol vaststellen.
3. Onderzoek naar de mogelijkheden voor spreek uur op scholen.
4. De prioriteiten van de cluster leerplicht uit te voeren taken en werkzaamheden door het management vast stellen.
5. De samenwerking met scholen versterken door het geven van voorlichting aan leerlingen en leerkrachten
6. Het in kaart brengen van de schooluitval, waar ligt de schooluitval het hoogst?